

• Col·lecció El Tinter - 75 •

Les sagues de Sant Cugat

Daniel Romani

Índex

Presentació	7
Els Auladell	9
Els Barnils	17
Els Bell	23
Els Buscallà	29
Els Cabanas	37
Els Campmany	49
Els Canas	55
Els Cañameras	63
Els Casas	69
Els Castañé	75
Els Fàbregas	83
Els Farrés	89
Els Feliu	97
Els Franquesa	103
Els Garrell	109
Els Grau	115

Índex •

Els Llunell.....	123
Els Miquel	129
Els Pahissa.....	135
Els Priante	145
Els Pros	151
Els Solé	159
Els Ursul	167
Els Vilarasau	175

Presentació

Es diu que Sant Cugat és una ciutat que té un poble a dins. *Les sagues de Sant Cugat* té per objectiu conèixer els que conformen aquest poble a partir de les seves famílies. La majoria són famílies grans, que han tingut un paper destacat —i, en molts casos, el continuen tenint— en el món del comerç i de l'associacionisme. El relat de les vivències i de les particularitats de cadascuna ens permet conèixer elements clau del Sant Cugat d'abans, com la vida a pagès —sobretot de la vinya—, les fires de maig —la de les forques— i de setembre —la de les portadores— que es feien a la plaça d'Octavià, l'activitat del grup d'amics La Penya Regalèssia, en plena postguerra, quan no hi havia pràcticament propostes d'oci ni grans superfícies comercials i les nenes i els nens jugaven al carrer.

Les sagues de Sant Cugat han estat publicades anteriorment per capítols a la revista *On? Sant Cugat* i ara, revisades, veuen de nou la llum totes juntes, en aquest llibre editat per Cossetània amb motiu de l'Any de la Vila, i amb el suport de l'Ajuntament de Sant Cugat i Òmnium Cultural de Sant Cugat.

A les pàgines que segueixen fem un viatge al Sant Cugat d'abans del creixement exponencial, que la major part d'habitants d'avui —nascuts en altres llocs, sobretot a Barcelona— no coneix. Confesso que, a més d'apropar els lectors a aquest Sant Cugat d'altres temps als que han nascut fora, he tingut, a l'hora d'escriure, un altre objectiu “ocult”, que m'exigia aprofundir en cada saga: que una part de la família aprengué alguna cosa que desconeixia d'una altra part. Això no hauria estat possible, naturalment, sense la col·laboració d'uns quants membres de cada família, que ha estat molt intensa.

La publicació de *Les sagues de Sant Cugat* ha portat unes quantes famílies a treure la pols als àlbums de fotografies en blanc i negre, a reviure els seus moments dolços i els no tan dolços, i a compartir una part de la seva història amb els santcugatencs, els “de sempre” i els nouvinguts.

Els Auladell

Sant Cugat creix d'allò més i cal posar nom als nous carrers. És tradició batejar-los de manera temàtica segons les zones. A Coll Favà hi ha escriptors del país —Joan Maragall, J. V. Foix, Clementina Arderiu, Joan Salvat-Papasseit, Carles Riba, Salvador Espriu...—; al Parc Central, pintors —Joan Miró, Salvador Dalí, Isidre Nonell, Pablo Picasso...— i santcugatencs il·lustres —Cabanas Alibau (que també pertany al grup dels pintors), Eugeni Canas, Manel Farrés, i Auladell, que correspon a la família santcugatena que tenia terres en aquesta zona i a una de les nissagues més extenses de Sant Cugat.

D'esquerra a dreta: Anton Auladell Tortosa, Miquel Auladell Ferrés, Francisca Auladell Tortosa, Joan Auladell Tortosa, Teresa Tortosa Tortosa i Eugeni Auladell Tortosa.

Tota família hauria de tenir dibuixat el seu arbre genealògic. En algunes llars és qui té “debilitat per tot allò que fa olor d’antic” qui l’elabora i en distribueix còpies per a tothom, però això és una excepció: a la majoria de les famílies d’aquest país es desconeix qui són els avantpassats més enllà dels avis. És una llàstima.

Aquest no és el cas dels Auladell. Joan Auladell Serrabogunyà, fill de Joan Auladell i de Dolors Serrabogunyà, químic i reconegut historiador local, autor d’un llibre extraordinàriament complet sobre el “Paga-li, Joan”, ha realitzat a consciència l’arbre genealògic dels Auladell de Sant Cugat.

*Els Auladell
a la creu del monestir.*

Es tracta d’un arbre immens, que inclou els més menuts, com Rita Auladell i Miquel Auladell, fills de Pere Auladell i Mònica Visa, nascuts ja a l’inici d’aquest segle XXI, i arriba fins a vuit generacions enrere, concretament fins a Joan Auradell (o Auladell), pagès d’Arbúcies, fill del moliner d’aquesta localitat de la comarca de la Selva, el qual va casar-se amb Anastàsia Camps, de Sant Quirze; tots dos van venir a viure a Sant Cugat del Vallès. Joan Auladell (1708-1795) és, doncs, el primer dels Auladell de Sant Cugat.

Tot resseguint les branques del frondós arbre dels Auladell, trobem relacions de parentiu amb nissagues ben conegudes de Sant Cugat, com els Tortosa, els Canas, els Campmany, els Grau... Si partim, per exemple, d’Eugeni Auladell (nascut el 1930, de qui parlarem més endavant), la seva tia Francesca Auladell —un dels quatre germans Auladell Tortosa— va casar-se amb Pau Canas (que va ser pare de l’Eugeni Canas —vegeu la saga dels Canas—); d’altra banda, l’avi d’Eugeni Auladell tenia sis germanes, totes noies, una de les quals, Rafela Auladell, va casar-se amb Jaume Grau Garriga, d’una nissaga també molt popular a Sant Cugat.

El món de la construcció

Uns quants Auladell del segle XX tenen a veure amb el món de la construcció a Sant Cugat. Però la majoria de cases que van fer ja han desapare-

*Dues de les cases construïdes
per Miquel Auladell
(1866-1946) al barri
de l'Eixample Sud.*

gut a causa de la intensa renovació d'edificis que s'ha produït, especialment en els darrers lustres. “De tot el que jo he fet pràcticament no es conserva res”, es lamenta Joan Auladell, tot i que després li vénen a la memòria algunes construccions... “Ah sí!, vaig participar en la construcció de l'actual edifici de 'la Caixa' dels Quatre Cantons, on, per cert, hi hem treballat tres generacions d'Auladell. El meu avi Miquel va tirar l'edifici a terra —era una casa de pagès on s'aturaven les diligències que venien de Montcada en direcció a Manresa— i va fer-hi un bar. Al cap d'uns quants anys, el meu pare Eugeni va tornar-lo a enderrocar per construir-hi l'edifici que avui continua albergant 'la Caixa'. Jo vaig treballar-hi ajudant-lo”.

Tot pujant per l'avinguda de Gràcia, poc abans de la Casa Mònaco, a l'esquerra hi ha una casa que sobresurt, amb unes columnes que sostenen una part de la primera planta de l'edifici, sota de la qual passen els vianants (l'alcalde Josep Barnils va decidir eixamplar el tram esquerre d'aquest carrer que després esdevé carretera de la Rabassada; gairebé tot eren jardins menys aquesta casa, que es va buidar per sota). Aquest edifici singular, d'estil noucentista, amb ornaments de ceràmica de cal Gerrer, va ser construït per Miquel Auladell (1866-1946). Un altre exemple de construcció feta per “l'avi Miquel” és una de les poques cases antigues —amb rellotge de sol— que queda dreta a la rambla Ribatallada, ben a prop de l'escola Santa Isabel. Del fill gran de Miquel Auladell, Joan Auladell (1893-1918), que també va ser paleta i constructor —i és pare de l'esmentat historiador Joan Auladell Serrabogunyà—, es conserva la masia de la Llar d'Avis de la Parròquia, que té l'entrada pel carrer de Valldoreix i acull uns bonics jardins allà on hi havia uns horts molt ben cuidats fins fa ben pocs anys.

Eugeni Auladell

Però, és clar, el món de la construcció no ha estat tradicionalment l'activitat principal a Sant Cugat, sinó que ho era la pagesia, fins ben entrat el segle xx. Tan sols un dels germans Auladell Tortosa, Antoni Auladell (1898-1990), va dedicar-se a fer de pagès. L'Antoni va combinar les feines

Tornant de Sant Medir. D'esquerra a dreta: Anton Auladell Tortosa, Eugeni Auladell Campmany, Montse Auladell Vila i Rita Campmany Ribatallada; a sota, Anton Auladell Vila.

Ball de gitanes al camp de futbol que hi havia al costat del monestir. D'esquerra a dreta (primera fila): Rosita Canas, Eugeni Canas Auladell, Maria Àngela Vila Pujades i Eugeni Auladell Campmany.

de pagès amb les de la bòbila dels Campmany, que pertanyia a la família de la seva dona, Rita Campmany Ribatallada. “Teníem dues quarteres de terra de vinya, hort i camps —on sembràvem blat i llegums (guixes i cigrons)— i els anàvem a batre a can Rabella. Recordo que una vegada vam plantar cacauets, i no en va sortir res”, explica avui el seu fill Eugeni. “Un dia es va cremar tot el blat; el que ens van donar de l’assegurança va ser una quantitat de palla i gra per alimentar els animals”.

“El meu pare, Antoni Auladell, i el seu germà Eugeni, germans bessons, van anar a l’Àfrica a fer el servei militar; van anar-hi força joves de Sant Cugat, però van tornar tots sans i estalvis! Quan van tornar-ne, havien fet el *parque* al costat del Monestir i ja havien portat el camp de futbol en un altre lloc”. L’Eugeni jugava al Club de Futbol Sant Cugat, mentre que l’Antoni n’era un fidel seguidor.

Eugeni Auladell, nascut el 1930, va casar-se amb la santcugatena Maria Àngels Vila Pujades —neboda d’en Francesc Vila Trabal, en “Bal”—, de la qual va quedar vídua (després va casar-se en segones núpcies amb la també santcugatena Maria Teresa Navarra). És pare d’Anton Auladell, que exerceix de metge dentista a Reus; Montserrat Auladell, monja, que dirigeix una escola de Granada, i Pere Auladell, que treballa a Maderas Navarra.

Eugeni Auladell és un personatge que podríem qualificar de “catalanista romàntic”, ja que li apassiona recórrer el país tot fent excursions, té nombroses fotografies i vídeos del romànic català, li agrada pintar, cantar can-

*Carnisseria i botiga
de queviures Ramona
Auladell, al carrer Major.*

çons catalanes... “Vaig començar a cantar a l’Orfeó de Sant Cugat. Al cap d’un temps, un grup d’amics ens trobàvem per cantar a la missa del gall, i d’aquest grup va sorgir l’any 1974 la Coral Sant Cugat, que en un principi es deia Coral Muntanyenca”, explica Eugeni Auladell, que ha treballat en àmbits ben diversos —ha fet de pagès, agent comptable, joier, cansalader, protèsic dental...—; avui, ja jubilat, continua cantant a la Coral Sant Cugat del Club Muntanyenc, de la qual ha estat president durant una colla d’anys. L’Eugeni ha estat dirigit per mestres com Xavier Azqueta, Josep Ferré, Xavier Torns, Miquel Bohigas, Enric Azuaga, Xavier Baulies i Sergi Moreno. I ha cantat, durant més de vint-i-cinc anys, centenars de cançons de muntanya, populars catalanes i d’altres països, però també obres més complexes com el *Rèquiem*, la *Missa de la Coronació* i la *Missa Brevis* de Mozart, el *Glòria* i el *Magnificat* de Vivaldi, sarsuela... Una de les actuacions més difícils en les quals ha participat és *El pessebre*, de Pau Casals, que es va interpretar el desembre del 2005, amb l’Orquestra Simfònica Sant Cugat i altres corals, al Teatre-Auditori Sant Cugat.

Eugeni Auladell, però, no és el primer dels Auladell vinculat a la música. Gumersind Auladell, nascut el 1893, és autor de l’orquestració de la música del “Paga-li Joan”, el tradicional ball de la Festa Major de Sant Cugat.

Els Barnils

Josep Barnils, alcalde de Sant Cugat dels darrers quinze anys del franquisme, que va aturar la industrialització massiva i va apostar perquè Sant Cugat tingués caràcter residencial, i Ramon Barnils (1940-2001), periodista especialment inconformista, són els dos santcugatencs de més projecció pública de la saga dels Barnils. Però hi ha molts més Barnils, bona part dels quals dedicats avui a professions artístiques.

Des de l'any 1859, Espanya havia establert a la Guinea Equatorial un règim colonial centrat en l'explotació de la fusta i la producció de cacau, cafè, plàtans, oli de palma, cacauets i coco. Aquesta colònia va atraure l'atenció d'alguns espanyols desitjosos de fer-hi fortuna. A principis dels anys trenta del segle xx, un jove santcugatenc va desplaçar-s'hi —de polissó

D'esquerra a dreta: Ton Barnils, Ramon Barnils, Adriana Barnils, Maria Teresa Barnils, Santiago Barnils i Octavi Barnils.

Trobada familiar dels Barnils a casa d'Octavi Barnils.

en un vaixell— amb aquest propòsit. Es deia Josep Barnils. Durant 25 anys va treballar en aquest país africà en el ram de la construcció. Quan el 1956 es va produir la descolonització, Barnils va tornar a Sant Cugat amb uns quants diners a la butxaca (havia aconseguit estalviar, entre altres raons perquè no va formar una família fins als darrers anys de la seva estada).

“Com que era força conegut i tenia un caràcter fort, el van fer alcalde, tot i que no era la seva vocació”, explica el seu fill Sergi, que va néixer a l'Àfrica. Josep Barnils va ser elegit alcalde el 1960 i va exercir el càrrec durant quinze anys, fins al final del franquisme, el 1975. Essent alcalde, Josep Barnils va arranjar el carrer de Santiago Rusiñol —moltes de les cases aleshores no estaven arrengrerades—; va traslladar el cementiri, que estava a tocar del monestir; va fer construir el nou escorxador —que justament s'ha enderrocat a principis del segle XXI—, el pavelló d'esports a la rambla del Cellar, la Casa de Cultura, i va impulsar la remodelació de l'entorn del monestir amb la voluntat de traslladar la muralla que dona al carrer de la Creu —cosa que va provocar una gran polèmica i que finalment no es va

Josep Barnils a Guinea Equatorial, on va viure abans de ser alcalde de Sant Cugat.

*L'alcalde Josep Barnils
volia traslladar
la muralla
del monestir per fer
el carrer més ample,
però va rebre
una forta oposició;
la seva proposta
no va prosperar.*

fer—, però per sobre de tot va aturar la industrialització massiva a Sant Cugat, que va estendre's a la majoria de pobles de la zona, i va apostar per un poble residencial. Una de les moltes anècdotes que s'expliquen d'ell és que va posar un tren buit dels Ferrocarrils de la Generalitat a disposició d'uns quants directius d'una empresa d'assegurances, que buscaven instal·lar la

L'alcalde Josep Barnils va decidir eixamplar l'actual avinguda de Gràcia, que després esdevé carretera de la Rabassada.

seva seu a Sant Cugat; el tren s'aturava i en baixaven quan ells volien. L'empresa era Catalana Occident, i la deferència va valdre la pena, ja que va instal·lar, l'any 1970, la seu central a Sant Cugat, al polígon de Can Sant Joan. Aleshores, el paisatge de l'entorn presentava encara un marcat caràcter rural. Va ser una decisió polèmica, però el temps va donar la raó al seu màxim directiu, Jesús Serra Santamans: va ser seguida per moltes empreses, que han convertit l'eix de la B-30 en un dels centres econòmics i empresarials més dinàmics del país.

Josep Barnils era el segon fill de la Rosa i en Ramon, un jornaler que treballava al camp i s'havia establert a Sant Cugat provinent del Vallès Oriental. Els altres fills eren en Jaume, la Matilde i en Rafel. En Jaume —un home altíssim, segurament el més alt del poble— va ser electricista i tenia establiment propi al carrer de Santiago Rusiñol. En Jaume va tenir quatre fills amb la Teresa: en Ramon —el periodista—, la Teresa, en Santiago —aventurer com el seu oncle; ha coronat alguns dels cims més alts del planeta— i en Jesús. La Matilde era l'única noia dels quatre germans i va treballar molts anys a la fàbrica de tapissos Aymat. Finalment, en Rafel, que tingué dos fills del seu matrimoni amb l'Eulàlia —en Rafel i la Rosa—, instal·là un bar a la plaça de Pere San que es deia ni més ni menys que Bar Nils.

Josep Barnils va casar-se amb Nati Basomba —el cognom és català i no pas guineà— i va tenir sis fills. El gran és en Sergi, nascut a l'Àfrica, que s'ha dedicat al món de l'art; exposa sovint a Itàlia i és autor, entre moltes altres coses, del mural de l'Ateneu-Casal del Barri que es troba a l'avinguda de Cerdanyola. “Les seves pintures remembren un món medieval i profundament simbòlic mitjançant la tècnica mixta, amb influències del simbolisme de Kandinsky i Miró”, diu Josep Canals a *L'art del segle xx a Sant Cugat*. Després segueixen l'Octavi, la Yolanda, l'Adriana, la Sandra i la Silvia.

Santiago Barnils, apassionat de l'alta muntanya.